

До
Председателя на научното жури
за присъждане на образователната
и научна степен „доктор“ по докторска
програма „Счетоводна отчетност,
контрол и анализ на стопанската
дейност (контрол)“

СТАНОВИЩЕ

От член на научно жури:

Доц. д-р Олег Йорданов Димов, преподавател в УНСС, факултет „ФСФ“, катедра „Финансов Контрол“, научна специалност: „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)“ на докторант АНТОНИЯ ГЕОРГИЕВА ЖЕЛЕВА

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № от г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“.

Автор на дисертационния труд: АНТОНИЯ ГЕОРГИЕВА ЖЕЛЕВА

Научен ръководител: доц. д-р МОМЧИЛ АНТОВ

Тема на дисертационния труд: „Възможности за усъвършенстване на технологията на последващия митнически контрол“

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (Контрол)“ към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, факултет „Стопанска отчетност“ на СА „Д. А. Ценов“, съгласно Заповед на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ №

Докторант по специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ (контрол и анализ) Стопанска академия „Д. А. Ценов“, Свищов

От май 2013 г. до сега Старши инспектор при Териториална дирекция Митница Русе

Агенция „Митници“

▪Отдел „Последващ контрол”

▪Проверки в рамките на последващия контрол в областта на митническото и акцизно законодателство, контролна дейност в приходна администрация

2021 г. – 2022 г. Следдипломно обучение с придобита професионална квалификация по „Правно регулиране и митнически контрол”

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
„ИНСТИТУТ ЗА СЛЕДДИПЛОМНА КВАЛИФИКАЦИЯ”, СОФИЯ

▪Административно право и процес, финансово, данъчно, митническо, наказателно, международно право и др.

2012 г. – 2013 г. Образователна и квалификационна степен „Магистър”,

магистърска програма “Валутен, митнически и данъчен контрол”

Стопанска академия „Д. А. Ценов”, Свищов

▪Данъчно облагане и контрол, Технологии на митническия контрол, Технологии на валутния контрол, Търговско и митническо представителство и др.

2011 г. – 2013 г. Специализация с придобита професионална квалификация „учител” по специалност “Икономическа педагогика”

Център за следдипломно и факултативно обучение към Стопанска академия

„Д. А. Ценов”, Свищов

▪Педагогика, Психология, Методика на обучението и др.

2008 г. – 2013 г. Образователна и квалификационна степен „Бакалавър”, специалност “Стопански и финансов контрол” Стопанска академия „Д. А. Ценов”, Свищов

▪Теория на контрола, Стопански и финансов контрол, Валутен и митнически контрол, Данъчен контрол и администрация, Одит и др.

2003 г. – 2007 г. Свидетелство за професионална квалификация по професия „Счетоводител”, специалност “Бизнес-администрация”

Финансово-стопанска гимназия „Васил Левски”, гр. Добрич

Обучението по докторантурата е осъществено в задочна форма, финансирано от държавата, извършено от катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност” при СА „Д. А. Ценов”, предвидено в Заповедта .

Кратка информация за изпълнението на индивидуалния план

♦ Докторантката Желева е положил успешно необходимите изпити и е изпълнил всички заложиени изисквания в индивидуалния план.

♦ Дисертационният труд е обсъден от Катедрения съвет на катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ при СА „Д. А. Ценов“ – Свищов на 24.04.2026 г. и е насочен за защита пред научно жури.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем 219 стандартни страници и се състои от увод, изложение в три глави, заключение, цитирани източници, декларация за оригиналност и достоверност и приложения. Изложението е онагледено чрез 13 таблици и 26 фигури. В общия обем на

дисертацията се включват още: библиография – 122 бр. източници, включващи заглавия на книги, статии, нормативни актове, отчети, доклади, стандарти и онлайн източници, от който 60 на кирилица и 62 на латиница и 1 бр. Приложение.

В увода се обосновават актуалността и значимостта на темата. Определени са обектът, предметът на изследване, основната цел и задачите с които тя се реализира. Формулирана е защитаваната теза и са представени методологията на изследването и ограничителните условия.

В глава 1 ГЛАВА ПЪРВА. Теоретични аспекти на последващия митнически

контрол

1. Същностна характеристика на последващия митнически

Контрол, правната рамка, Класификация на последващия митнически контрол спрямо видовете контрол, Функции на последващия контрол в митническата дейност, Конкретни форми на последващия контрол в митническата

Дейност, Анализ на риска в последващия митнически контрол, Същност и класификация на проверките, осъществявани от звената за последващ контрол, Характеристика на мониторинга, осъществяван в рамките на

последващия контрол, Етапи на извършване на последващия митнически контрол

ГЛАВА ВТОРА. Технология на последващия митнически контрол

Са разгледани : Последващ контрол на митническата стойност на стоките

- Особенности на митническата стойност на стоките, Технология на последващия контрол върху митническата стойност на стоките;

- Последващ контрол на произхода на стоките -. Особенности на произхода на стоките, Технология на последващия контрол върху произхода на стоките

- Последващ контрол на тарифното класиране на стоките- Особенности на тарифното класиране на стоките, Технология на последващия контрол върху тарифното класиране на стоките;

- Последващ контрол на одобрени икономически оператори- Особенности на статуса Одобрен икономически оператор , Технология на последващия контрол върху одобрените икономически оператори.

В ГЛАВА ТРЕТА.” Проблеми в технологията на последващия митнически контрол и възможности за преодоляването им” са разгледани Проблеми в технологията на последващия митнически контрол, произтичащи от организацията в митническата дейност;

- Проблеми в технологията на последващия митнически контрол, произтичащи от оперативната дейност в митническата администрация

Дадени са насоки за усъвършенстване на технологията на последващия

Митнически контрол, в т.ч. насоки за уеднаквяване на технологията на последващия митнически контрол;

- Насоки за дигитализация на последващия митнически контрол

Дисертационния труд завършва с ЗАКЛЮЧЕНИЕ в което е обобщено изложеното в дисертацията.

3. Оценка на получените научни приноси и научно-приложни резултати

Според автора налице са следните приноси в дисертационния труд.

I. “Приноси с научно-приложен характер.

1. Изведена и систематизирана е функционалната рамка на последващия митнически контрол. На база изследваните особености на последващия митнически контрол са изведени и систематизирани неговите характерни функции, които допълват общата функционална рамка на митническия контрол. Разкриването на обхвата и допълването

на функционалната рамка на последващия митнически контрол е от съществено значение за теорията, изследваща митническия контролен процес.

2. Класифицирани са видовете проверки, извършвани при

последващ митнически контрол. Открити са особеностите и спецификите на двата вида основни проверки в ПМК. Това е постигнато на основата на направения сравнителен анализ между повторната проверка по

чл. 84 от ЗМ и последващата проверка по чл. 84а от ЗМ. Разграничаването

им е от съществено значение за правилното прилагане на контролните правомощия.

II. Приноси с практико-приложен характер.

1. Очертана е технологията на последващия митнически контрол по отношение на митническата стойност, произхода и тарифното класиране на стоките и при мониторинга на одобрените икономически оператори. Обособени са отделните етапи, използваните

контролни инструменти и способности, като последователно са изведени контролните действия, които следва да бъдат извършени при реализацията

на конкретните форми на последващия митнически контрол. Посоченото е

от съществено значение за практическата реализация на последващия митнически контрол.

2. Изведени и систематизирани са конкретни проблеми в технологията на последващия митнически контрол. Проблемите са очертани на основата на проведено практическо проучване и са обособени

в следните групи: произтичащи от организацията в митническата дейност и

произтичащи от оперативната дейност в митническата администрация.

Предложените възможности за тяхното редуциране са насочени към подпомагане на митническата администрация за преодоляване на предизвикателствата пред последващия митнически контрол.”

4. Оценка на публикациите по дисертацията

За целите на настоящата защита на докторант Желева са приложени пет броя публикации. Съобразно приложения списък с публикации по дисертацията, те са разпределени в структурно и количествено отношение:

- студии – 1 броя;
- статии – 3 броя.

Студии (1)

1. Антоу, М., Костова, С., Желев, Ж., Пейчева, Б. & Желева, А. (2025). Въздействие на новата митническа реформа в ЕС върху функционалните и

методическите подходи в митническия контрол, Алманах научни изследвания, Том 33, 2025, 149-186, ISSN 1312-3815

Статии (1)

1. Желева, А. (2025). Проверка в рамките на последващия митнически контрол и данъчна ревизия – възможности за съвместно прилагане, E-Journal VFU, 24, 628-644, ISSN 1313-7514

Доклади (2)

1. Желева, А. (2025). Възможности за прилагане на изкуствения интелект в последващия митнически контрол, Корпоративни решения

за

икономическо развитие – стратегическо планиране, отчетност и устойчивост, Свищов: АИ Ценов, с. 399-404, ISBN: 978-954-23-2609-0

2. Желева, А. (2023). Концепцията „Trust and check” –

предизвикателство за последващия контрол върху одобрените икономически оператори, Предизвикателства пред финансите и

стопанската отчетност в условията на множествени кризи, Свищов:

АИ

Ценов, с. 511-515, ISBN: 978-954-23-2427-

Публикациите са свързани с дисертацията и са позволили на научната и друга общественост да се запознае с основните идеи от разработената дисертация.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът е написан в съответствие с изискванията. В него ясно и точно е представено основното съдържание на дисертацията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

6.1. Читателя би помислил ,че работа е написана преди експлозията в митническата теория и практика предизвикана от доктрината Тръмп-2.Работата е написана за ерата преди Тръмп 1.В този смисъл тя е остаряла ,преди да бъде защитена. Няма нито едно изречение за новите политически и икономически реалности предизвикани от Доктрината Тръмп1 и 2.

Като краен резултат от новите условия митата се превръщат в геополитически инструмент осигуряващ националната сигурност, потъпкващ установените международни договорености, разрушаваш

постигнатото световно съгласие установено след Втората световна война.

Причината според рецензентът е в липсата на изследване за еволюцията на митата- от фискален инструмент в геополитически.

6.2. Не са показани съдържанието на митническия контрол, а тук и специфичните форми на контрол- митническите режими. Разгледани са конкретни форми на контрол проверка, мониторинг, анализ на риска. Излиза ,че последващия митнически контрол е еднакъв за всички митнически режими, което не е така.

6.3. Не са дефинирани основни понятия, като вид контрол, форма на контрол, способ на контрол, методи на контрол, средства на контрол, технология на контрол, организация на контрола.

6.4. Не е обяснено каква е теоретичната и практическа разлика между форма и способ, форма и инструмент, като въобще са игнорирани методите на контрол.

Това е резултат от отсъствието на съдържанието на митническия контрол.

6.5. Агенция Митници разработва стратегии от 2007 г. Има в момента действаща стратегия до 2026 г. В работата не се споменава и дума за тях.

7. Заключение

Изложеното по-горе ми дават основание да гласувам с „да“ за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на АНТОНИЯ ГЕОРГИЕВА ЖЕЛЕВА – докторант в редовна форма на обучение към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“, факултет „Стопанска отчетност“ на СА „Д. А. Ценов“ по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

София, 05.02.2026 г.

Изготвил становището: (доц. д-р Олег Димов)